

Handlingsplan för konst i offentlig miljö

Antagen KF 2010-05-20, § 70

Varför konst i den offentliga miljön?

Kommunen har ett stort ansvar för att ge den fysiska miljön estetiska värden, för att på så sätt skapa trivsel och välbefinnande hos kommuninvånarna men också för att öka deras möjligheter att genom konsten identifiera sig med sin hembygd.

Konsten ger karaktär och egenart åt byggnader och öppna platser. Konstverken blir synliga historiska minnesmärken. Den konst som skapas idag kommer i framtiden att spegla det samhälle, den tid, vi idag lever i. Därför är det viktigt med god samtidskonst. Samhället har ett viktigt ansvar för valet av offentlig konst. För många är det i det offentliga rummet det goda mötet (och kanske det enda mötet) med konst sker.

Konst kan ge uttryck för och skapa identifikation – genom att knyta an till traditioner och särarter. Konstverk kan också bli orienteringspunkter och mötesplatser. Konsten kan dessutom bidra till att skapa trivsel – att man vill bo kvar och vara aktsam om ett bostadsområde eller göra ett butikscentrum välkomnande. Att utforma en miljö med omsorg om konstnärliga kvaliteter kan därmed även ge ekonomiskt utbyte för den som satsar på den.

Konst skall egentligen inte behöva motiveras med att fylla andra funktioner än just egenvärdet att vara konst. Ett bra konstverk väcker nya frågor hos betraktaren snarare än att ge svar på de redan ställda. Men kan konsten dessutom fungera i ett socialt sammanhang, som pedagogiskt redskap, i kommersiell förtätning m.m. är det positivt.

Offentlig konst skall vara unik och skapas av yrkesmän, som noggrant väljs utifrån de krav uppdragsgivaren ställer på konst i varje specifik miljö.

Konsten bör vara åtkomlig för så många som möjligt – vilket kan göras genom satsningar på konst i miljöer där genomströmningen är stor och många kan få del av den.

Riktlinjer för konst i offentlig miljö

- Vid upprättande av program för kommunala byggnads- och infrastrukturprojekt skall konst i offentlig miljö alltid ingå som en av delarna i programmet. Detta gäller vid såväl ny- som om- och tillbyggnad.
- I varje program skall – beroende på de ingående projekten – förslag på kostnadsnivå lämnas.
- Frågan om konst i offentlig miljö skall alltid finnas med, även vid avtal med privata exploatörer.

Plan för konst i offentlig miljö

Varje år avsätts 1 % av kommunens totala nettoinvesteringskostnader för byggnation och större renoveringar i en budget för konst i offentlig miljö.

Arbetsätt

Inför varje kommunalt byggnads- och infrastrukturprojekt, tillsätts en arbetsgrupp med för projektet olika, adekvata fakkunskaper och med kultursekreteraren som sammankallande och ledare.

Arbetsgruppens uppgift är

- att utarbeta ett förslag till programhandling för det specifika projektet. Programmet kommer att ligga till grund för upphandlingen av konst i den offentliga miljön. Programmet skall formuleras så att hänsyn tas till funktion, färg, form, arkitektur, slitage, risker m.m. Då projektet så kräver anlitas en konstkonsult (konstsakkunnig) som rådgivare. Programhandlingen presenteras för KS i samband med att förslag på skissande konstnär/er presenteras.
- att utifrån programhandlingen föreslå konstnär/er som skall få i uppdrag att – mot skissarvode - utforma ett förslag.
- att diskutera och värdera förslaget/en utifrån konstnärliga, arkitektoniska, ekonomiska, tekniska och funktionella aspekter.
- att, med utgångspunkt från programhandling, skisser, tidsplan och ekonomiska förutsättningar, till KS lägga fram förslaget för färdigställande av den konstnärliga miljögestaltningen. En skiss (ett förslag) kan endast godkännas eller förkastas.

Kostnadsberäkning

Arbetsgruppen gör, utifrån anvisad budget, en kostnadsberäkning för varje projekt som skall innehålla följande faktorer:

- konstkonsultens arvode (i förekommande fall)
- skiss/förslagskostnader alt. kostnaden för parallella uppdrag
- konstnärens arvode
- kostnader för anläggning/montering av konstverket

Upphandling

Upphandling av konst och konstnärliga tjänster utgör ett av undantagen från Lagen om offentlig upphandling.

Det är vanligt att 10-15 % av utförandebeloppet avsätts till skissarvoden, vare sig beställningen, det slutliga arbetet, kommer till utförande eller inte.

Övriga exploatörers medverkan

Kommunen skall undersöka möjligheter till samverkan med andra intressenter i de byggprojekt där kommunen inte är enda uppdragsgivare. Det kan t ex gälla byggföretag, fastighetsägare, näringsidkare, forskare och samhällsplanerare. Deras medverkan kan tillföra alltifrån råd och kunskap till ekonomiska medel. Ett avtal skall upprättas mellan kommunen och de övriga exploatörerna som reglerar insyn, inflytande och ekonomiska mellanhavanden.

Kontakt kan också tas med Statens konstråd, som har möjlighet att gå in i delar eller i helheten av ett projekt. Konstrådet har tydligt markerat att det inte övertar kommunens kostnader i projektet utan istället är med och samarbetar för ”att höja ribban”. Om Statens konstråd går in i projektet utser rådet en av sina projektledare att delta i upphandlingen.

Beslut

KS fattar det formella beslutet om valet av konstnärlig gestaltning vid varje enskilt projekt. KS upprättar ett kontrakt med konstnären för genomförande av konstverket. Kontraktet undertecknas av den som har helhetsansvaret för byggprojektet inom vars område konstprojektet ligger.

Underhåll och tillsyn av den offentliga konsten

Ansvar för framtida tillsyn och löpande underhåll av konstverket åvilar den sektor som sköter underhåll av platsen/byggnaden. Konstnärerna skall alltid lämna skötselråd. Konstverket omfattas av kommunens försäkring.